

POSUDEK

Divíšková, Jaroslava: Mediální obraz Romů versus Roma Rosiny/Romské obrození aneb nový mediální obraz Romů. Magisterská práce, Kat. mediálních studií, Fakulta humanitních studií UK v Praze, Praha 2006, 111 s., samostatný svazek příloh.

Jaroslava Divíšková si ve své diplomové práci položila dvě vzájemně provázané otázky. Prvá otázka se zabývá obrazem Romů, který konstruovala česká media, přesněji český denní tisk a televize, v relativně širokém časovém období 90. let 20. a počátku 21. století. Druhá otázka směřuje k zhodnocení významu monotematické části fotografického díla Chade Evanse Wyatta, který se ve stejné době pokusil vytvořit a širší veřejnosti zprostředkovat nový mediální obraz českých Romů. Položené otázky ovlivnily teoretická východiska práce, volbu pramenů i způsob práce s nimi.

Dříve než přistoupím k rozvaze nad diplomovou prací J. Divíškové chci konstatovat, že práce se zabývá důležitým problémem, který v druhé polovině 90. let stál v centru pozornosti nejen české vědecké obce, státní administrativy, ale i samotných medií. Zabývá se problémem, který je stále otevřený a k němuž se zřejmě bude odborná veřejnost opakovaně vracet. Propojení dvou položených otázek pak z hlediska hloubkové analýzy není snadné. Autorka však k tématu své práce přistoupila kreativně, se širokou ambicí dopracovat se kritických závěrů.

V návaznosti na dvě položené otázky rozvrhla J. Divíšková svou diplomovou práci do dvou víceméně autonomních částí. Prvou pojala jako teoretický vstup do problematiky a zhodnocení poznatků o mediálním obrazu českých Romů na přelomu 20. a 21. století, druhou koncipovala jako rozbor Wattových fotografií české romské elity.

Prvou část, ve které pracovala s vědeckou literaturou, rozvrhla autorka do čtyř podkapitol. V nich se postupně zabývala /i/ teoretickými otázkami vzniku a fungování stereotypů šířených na bázi zprostředkované zkušenosti (včetně stereotypů etnických), /ii/ medializací a mediálním obrazem jako osobitým produktem modelování a reflexe názorů společnosti, /iii/ mediálním obrazem etnických menšin a obrazem českých Romů a /iiii/ interpretací významu ve fotografii (přesněji výpovědní hodnotou fotografie a jejího použití jako aktivního nástroje modelování názorů veřejnosti). Zvolila metodu komparace názorů badatelů, kteří se danými otázkami zabývali. Omezila se více méně na komentáře těchto názorů. V problémovém rozsahu, který si zvolila, v podstatě nemohla postupovat jinak. V teoretických pasážích čtenář tak dostává stručný a selektivní výřez různorodého názorového spektra. Postrádala jsem přesnější vymezení termínů rasa, etnická menšina, etnická skupina, většinová společnost (skupina?), rasismus, xenofobie, etnický, kulturně „jiný“. Anglický termín „race“ je v českém jazykovém prostředí vnímán v jiné výkladové rovině než v jazykovém prostředí anglickém. V pasážích o mediálním obrazu českých Romů je čtenář seznámen s výsledky výzkumů mediálního zpravodajství o Romech, provedených několika badateli. V pasážích o mediálním obrazu Romů upozorňují na nutnost důsledné citace (i u tabulek). To ovšem pouze na okraj. Prvá část jako celek je dokladem široké sečtělosti autorky diplomové práce a její schopnosti s literaturou kriticky pracovat.

Druhá část diplomové práce je věnována zhodnocení záměru a realizace, a také významu a ohlasu Wyattova projektu fotografické prezentace Romů – občanů ČR – z řad kulturní, společenské a ekonomické elity. Tato část práce je původní autorčinou kritickou rozvahou. Je koncipována jako analýza projektu s přihlédnutím k Wyattovým autentickým názorům na výpovědní hodnotu fotografie a speciálně fotografické dokumentace Romů. Tyto pasáže diplomové práce považuji ze stěžejní. Hodnotím zejména srovnání Wyattových prací s pracemi Josefa Koudelky a kritické zhodnocení běžné mediální prezentace fotografií Romů v konfrontaci s fotografiemi, které vytvořil Wyatt. Pouze na okraj dodávám, že romská elita byla a je předmětem vědeckého výzkumu, a to i výzkumu realizovaného na FHS UK v rámci projektu studia etnických menšin.

Ve své diplomové práci Jaroslava Divišková prokázala, že si dovede položit otázky, shromáždit materiál k jejich řešení a formulovat závěry. Práce plně odpovídá nárokům kladeným na závěrečné práce magisterského studia. Doporučuji ji proto k obhajobě, hodnotím ji jako práci výbornou s bodovou dotací 26 bodů.

V Praze 15. června 2006

Mirjam Moravcová